

Informace před očkováním (Impfauflklärung – aber richtig)

Nassauer A., Ley S., Quast U.
Pädiat.prax. , Vol. 33, 2003, č. 2. s. 201 – 206
Volně přeložil a značně zkrátil MUDr. Plesník

Přibývá žalob a soudních procesů s lékaři, kteří podle názoru rodičů očkováných dětí a veřejnosti neposkytli před očkováním dostatek informací, nebo je nutili k očkování proti jejich vůli. Zpravidla poukazují na nekonkrétní případy škod na zdraví, které byly údajně způsobeny očkovací látkou nebo očkovacím výkonem. Novináři, honící se za senzací, tyto nedoložené zprávy ještě zveličují. Jakoukoli vinu hledají především u očkujících lékařů, rodina či očkovanec sám je jejich obětí. V sousedním Německu odhadli, že jen v roce 1997 bylo v této souvislosti podáno na lékaře 10 000 – 15 000 žalob.

Naše zákony a předpisy jsou poněkud odlišné, také chování našich občanů zatím tak nepodléhá davové psychóze o škodlivosti očkování. Je to však jen otázka času, kdy i u nás vychytralí advokáti objeví, že na takových kauzách mohou vylepšovat svou prestiž i kapsu. Považují proto za užitečné seznámit čtenáře SMD se způsoby, jakými se mají němečtí lékaři chránit před neopodstatněným nařčením z postupu non lege artis při očkování. Doporučení vychází z výnosu Nejvyššího civilního soudu Německé republiky a obsahuje odpovědi na časté otázky při očkování.

Standardní postup musí být v souladu s platnou vyhláškou o očkování, včetně její novelizace. Ve vyhlášce uvedená očkování kojenců a dětí jsou rutinní výkony. Smyslem informování rodičů je poskytnutí pomoci při rozhodování o očkování jejich dětí. Právo rodičů na odmítnutí těchto výkonů je však velmi omezeno. Proto obvykle námitky rodičů nemají odkladný účinek na jejich provedení. Není povinností podávat rodičům informace v samostatném termínu, nezávislém na provedení vlastní imunizace, obojí lze provést současně. Mezi informace poskytované rodičům patří také popis nemoci, které lze očkováním předejít, nemělo by však docházet k nežádoucí dramatizaci nemoci. Je také třeba objasnit všechna specifická rizika daného očkování. Není rozhodující, zda riziko je časté nebo ojedinělé. Postačuje rámcový popis nežádoucích reakcí a komplikací po očkování, není třeba vysvětlovat jednotlivé diagnózy. Obvykle je rodičům předán leták s informacemi o prováděné imunizaci, což je výhodou i pro lékaře. Může pak snáze dokázat, že rodiče byli řádně poučeni. Leták sám o sobě však není dostačující informací. Rodiče musí mít vždy možnost žádat o vysvětlení nejasností a pohovořit si o nich. Stačí jen ústní souhlas s očkováním, není nutný písemný doklad souhlasu s podpisem. U rutinních očkování postačuje i souhlas jednoho z rodičů. Lékař zpravidla může spolehnout na to, že s očkováním souhlasí i druhý rodič. Při další dávce stejné vakcíny v rámci základního očkování není třeba poučení rodičů opakovat.

Poznámka překladatele

Nejen pediatri, ale i epidemiologové by si měli důkladně přečíst článek doc. J. Jandy a Dr. J. Škovránkové, nazvaný „Co způsobily ve vyspělých zemích kampaně proti očkování u dětí“, uveřejněný v Časopise lékařů českých, č. 7/2003 na stranách 437-441. Najdou v něm také řadu dobře využitelných informací pro jednání s veřejností.